

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO
I DRVNU INDUSTRIJU
BEOGRAD

INSTITUTUM SILVICULTURAE
ET LIGNI PRAEFABRICANDI
BEOGRAD

INSTITUTE OF FORESTRY
AND WOODWORKING
INDUSTRY — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

COLLECTANEA

COLLECTION

TOM XXII — XXIII

BEOGRAD

1984.

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU — BEOGRAD

INSTITUTE OF FORESTRY AND WOODWORKING INDUSTRY — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

COLLECTION

XXII — XXIII

BEOGRAD

1984.

Glavni i odgovorni urednik:

Dr ing. MILKA PENO

Redakcioni odbor:

Dr Milutin, Jovanović, naučni savetnik,

Dr Radenko Lazarević, naučni savetnik,

Mr Srđan Tanasković, stariji asistent,

Ing. Pavle Čuković, stručni savetnik,

Ing. Milun Topalović, asistent.

Urednik — lektor:

MILUTIN VUJOVIĆ, novinar

Naslovna strana:

Sequoiadendron giganteum Buchh.

(Foto: D. Vrcelj-Kitić)

Štampanje ove publikacije
sufinansirala je Republička zajednica
nauke Srbije

Uredništvo: Beograd, Kneza Višeslava br. 3

Štampa: Zavod za kartografiju „GEOKARTA“, Beograd, Bul. voj. Mišića 39

Nada Veselinović, Milka Peno:

- REZULTATI VEŠTAČKE INOKULACIJE MIKORIZNIH GLJIVA KOD
PROIZVODNJE SADNICA U PLASTIČNIM KONTEJNERIMA — — 5
- Results of artificial inoculation of mycorrhizal fungi in production
of containerized seedlings — — — — — — — — — — — — — — 17

Vera Plavšić:

- UTICAJ pH VREDNOSTI HRANLJIVOG SUBSTRATA NA MORFO-
LOŠKE I PATOGENE ODLIKE FUSARIUM OXYSPORUM VAR.
ORTHOCERAS FORMA PINI, SA OSVRTOM NA ENCIMA SISTEM 19
- Influence of the pH value of the nutritous medium on the morpholo-
gic and pathogenic characteristics of *Fusarium oxysporum* var. *ortho-*
ceras f. *pini*, with reference to the enzymatic system — — — — 37

Branimir Vučković, Milun Topalović:

- NOVA RELIKTNA POLIDOMINANTNA ZAJEDNICA OSTRYO-FAGE-
TUM MONTANUM MIXTUM (CALCICOLUM) PROV. U ZAPADNOJ
SRBIJI I NJEN ZNAČAJ ZA TUMAČENJE POREKLA I ISTORIJS-
KOG RAZVOJA VEGETACIJE OVOG PODRUČJA — — — — — 39
- A new relict polydominant community *Ostryo-Fagetum montanum*
mixtum (calcicolum) prov. in western Serbia and its importance for
interpretation of the origin and historical development of vegetation
of this region — — — — — — — — — — — — — — — — — — 44

Milutin Dražić, Vlatko Bratić:

- ISTRAŽIVANJA OBNAVLJANJA DEGRADIRANIH BOROVIIH SASTO-
JINA NA SERPENTINU SADNJOM I SETVOM — — — — — 45
- Study of reforestation of degraded pine stands on serpentines, by
planting and sowing — — — — — — — — — — — — — — — — — 56

Milka Peno, Nada Veselinović:

- ZNAČAJ MIKORIZACIJE KORENOVOG SISTEMA PINUS NIGRA I
PINUS SILVESTRIS U POŠUMLJAVANJU GOLETI IBARSKE KLI-
SURE — — — — — — — — — — — — — — — — — — 57
- Importance of mycorrhization of root system of black and Scots pine
seedlings in afforestation of bare-lands of Ibarska klisura — — — 69

Ljubisav Marković, Danica Marković:

- UPOREDNO PROUČAVANJE BILJAKA PANČICEVE OMORIKE
(PICEA OMORICA PANČ.) GAJENIH U RAZLIČITIM EKOLOŠKIM
USLOVIMA RASADNIKA — — — — — — — — — — — — — — 71
- Comparative study of *Picea omorica* Panč. plants, cultivated in
different ecological nursery conditions — — — — — — — — — — 78

	Strana
Milomir Vasić:	
REZULTATI ISPITIVANJA BIOLOŠKE VREDNOSTI NOVOG PREPARATA, REGULATORA RASTA, PROTIV ŠTETNIH INSEKATA U ŠUMARSTVU — — — — —	79
Study of the biological value of a new preparation, growth regulator, for harmful forest insects control — — — — —	82
Darinka Vrcelj-Kitić:	
INTRODUKCIJA SEKVOJA (SEQUIADENDRON GIGANTEUM BUCHH. I SEQUOIA SEMPERVIRENS ENDL.) U STANISNIM USLOVIMA SR SRBIJE — — — — —	83
Introduction of Sequoias (<i>Sequoiadendron giganteum</i> Buchh. and <i>Sequoia sempervirens</i> Endl.) in site conditions of Serbia — —	102
Ljubisav Marković:	
ZAVISNOST VREMENA POČETKA OLISTAVANJA OBIČNOG ORAHA (JUGLANS REGIA L.) OD GEOGRAFSKOG POLOŽAJA I NADMORSKE VISINE POPULACIJA — — — — —	103
Dependance of leafing time of Persian walnut (<i>Juglans regia</i> L.) from geographic position and altitude of populations — — — — —	109
Branimir Vučković:	
JEDNO NOVO NALAZISE STEPSKOG LUŽNJAKA QUERCUS PEDUNCULIFLORA C. KOCH. U SR SRBIJI — — — — —	111
A new phytocoenosis with <i>Quercus pedunculiflora</i> C. Koch. in Serbia — — — — —	113
Ljubisav Marković, Dragoljub Marković:	
KORELACIONA VEZA IZMEĐU DEBLJINE KORE I NEKIH KARAKTERISTIKA STABALA BUKVE (FAGUS MOESIACA/DOMIN, MALY/CZECZOTT) — — — — —	115
Correlative link between bark thickness and some other beech (<i>Fagus moesiaca</i> /Domin, Maly/ Czeczott) characteristics — — — —	122
Branimir Vučković:	
PRETHODNO SAOPSTENJE O NEKIM TIPOVIMA LIŠĆARSKIH ŠUMA NAJSEVERNIJEG DELA ŠUMADIJE — — — — —	123
Preliminary communication about some types of broadleaved forests in northern part of Šumadija — — — — —	126
Milomir Vasić:	
EFIKASNOST FERONOMA LINOPRAX U PRIVLAČENJU I SUZBIJANJU XYLOTERUS OLIV. U RAZLIČITIM KLOPKAMA — — —	127
Efficiency of the Pheronome linoprax in attraction and control of <i>Xyloterus lineatus</i> Oliv. in different traps — — — — —	131

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU — BEOGRAD
INSTITUTE OF FORESTRY AND WOODWORKING INDUSTRY — BEOGRAD

Zbornik radova XXII—XXIII
Collection

Beograd, 1984.

**JEDNO NOVO NALAZIŠTE STEPSKOG LUŽNJAKA — QUERCUS
PEDUNCLIFLORA C. KOCH U SR SRBIJI**

Branimir Vučković

UVOD

Stepski lužnjak (*Quercus pedunculiflora* C. Koch) pripada prema Gajiću (Gajić, M., 1980) euksinskom flornom elementu, a grupi submediteranskih elemenata (Walter-Starca, 1970, prema Gajiću, M., 1980). Areal ove vrste obuhvata Malu Aziju, Krim i Kavkaz. Težište rasprostranjenja je u istočnom i jugo-istočnom delu Balkanskog poluostrva.

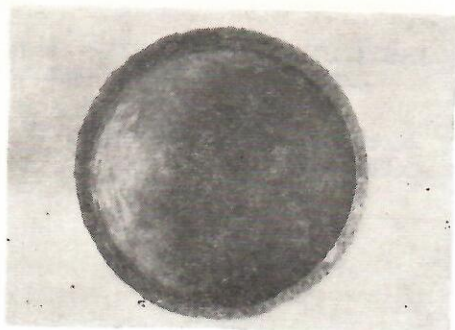
Stepski lužnjak je karakteristična vrsta šumo-stepske sveze Aceri tatarici-Quercion. Javlja se, takođe, i u okviru sveze Quercion farnetto, u njenim istočnim delovima (Horvat, I., Glavač, V., Ellenberg H., 1974).

U našoj zemlji ova vrsta je konstatovana u Negotinskoj Krajini (*Polyquercetum pedunculiflorae* Jov., 1978, *Quercetum pedunculiflorae-cerris* Jov., 1978), zatim u Vojvodini (okolina Sečnja i Konaka, Parabučki, S. et al., 1980). Na osnovu analize herberskog materijala Prirodnjačkog muzeja u Beogradu, stepski lužnjak je ustanovljen i za okolinu Kičeva u Makedoniji (Gajić, M., 1980). Lujo Adamović (1909) je u meziskim krajevima zabeležio vrstu *Quercus pedunculiflora* C. Koch pod imenom *Quercus brutia* Grizeb. i *Quercus rhodopea* Vel.

Za stepski lužnjak Janković (Janković, M., 1970) navodi, u okviru roda *Quercus* u Srbiji, da je to: „Termofilna i relativno dosta kserofitna vrsta, prilagođena kontinentalnoj i submediteranskoj klimi, u nizijama, dolinama i brdskim padinama, na vlažnoj do umereno vlažnoj podlozi, često sa plitkom podzemnom vodom bogatoj mineralnim materijama, na aluvajalnom zemljištu, černozeu, vlažnim smonicama, ali i na dubokom zemljištu na blagim brdskim padinama“. Isti autor, u knjizi Vegeta-

Sl. 1. Stepski lužnjak (*Quercus pedunculiflora* C. Koch.): stipule na kupoli

Sl. 2. Stepski lužnjak (*Quercus pedunculiflora* C. Koch.): obod kupule

cija SR Srbije (tom 1, 1984), iznosi tezu da je stepskog lužnjaka za vreme glacijacija bilo znatno više na području Vojvodine.

NOVI LOKALITET

Stepska lužnjak (*Quercus pedunculiflora* C. Koch) je zapažen na Topčiderskom brdu Beograda (209 m. n.v.) u mešovitoj šumi bele lipe i više vrsta hrastova (*Polyquerceto-Tilietum tomentosae* prov. Ova šuma se nalazi na severo-zapadnim i severnim ekspozicijama, blagog do srednjeg nagiba. U ovoj zajednici stepski lužnjak živi sa belom lipom (*Tilia tomentosa*), nekoliko vrsta hrastova (*Q. cerris*, *Q. farenetto*, *Q. petraea*, *Q. dalechampii*, *Q. virgiliana*, *Q. polycarpa*) i crnim jasenom (*Fraxinus ornus*). Fitocenoza čini poseban ekosistem s ogajnjačenim černoziemom koji je slabo kisele do neutralne reakcije. Navedene fitocenoze bele lipe i više, vrsta hrastova će biti u posebnom radu istorijsko-cenološki i klimatsko-edafski analizirana.

Analiza herbarskog materijala pokazuje da je stepski lužnjak na Topčiderskom brdu zastupljen svojim varijetetom *virescens* C. Koch.

Stipule kupule ove vrste su na sredini veoma proširene, bočno srasle, pri čemu obrazuju izrazite rebraste nizove (sl. 1). Kupula je po obodu zadebljala (sl. 2), za razliku od običnog lužnjaka kod koga je ona po obodu oštih ivica.

Listovi su kožasti, sa nervima na naličju jače istaknutim i režnjevima koji su približeni međusobno. U većini primeraka svaki režanj ima dva do tri bočna manje ili više izražena režnja.

ZAKLJUČAK

Stepska lužnjak (*Quercus pedunculiflora* C. Koch) konstatovan je na Topčiderskom brdu Beograda. To je do sada najzapadnija granica areala ove vrste, a istovremeno i novo nalazište na području SR Srbije.

LITERATURA

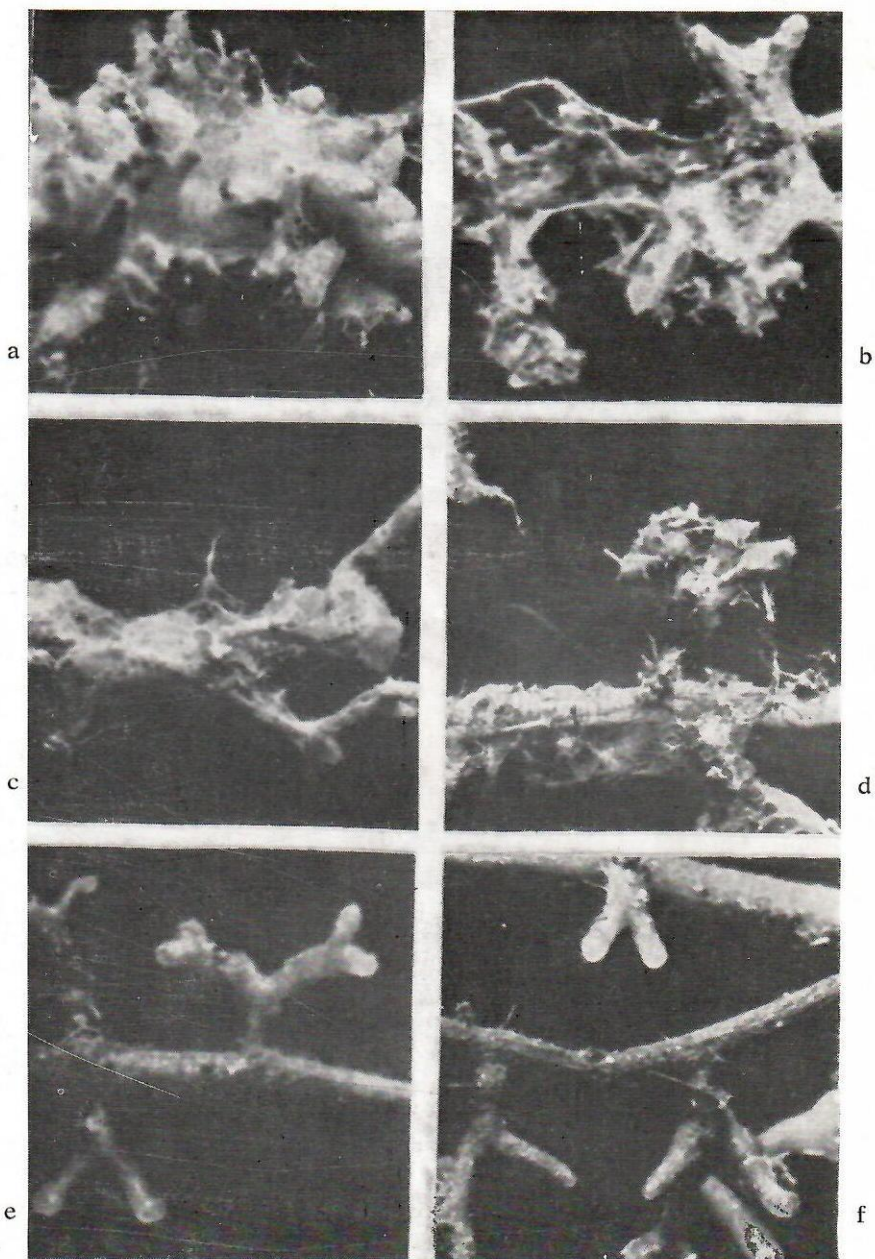
- Adamović, L., 1909., Die Vegetationsverhältnisse der Balkanländer. Leipzig.
- Gajić, M., 1980., Pregled vrsta flore SR Srbije sa biljnogeografskim oznakama. Glas. šum. fak., Ser. A „Šumarstvo” br. 54, Beograd.
- Horvat, I., Glavač, V., Ellenberg, 1974., Vegetations Südosteuropas. Veb. Gustav Fischer Verlag, Jena.
- Janković, M., 1970., Rod *Quercus*. Flora SR Srbije (II). Beograd.
- Jovanović, B., 1978., Šumske fitocenoze sa sivim lužnjakom (*Quercus pedunculiflora* C. Koch) u severoistočnoj Srbiji (Krajina). Glas. CCCV SAN. Knj. 43, Beograd.
- Parabućski, S. et al., 1980., *Quercus pedunculiflora* C. Koch — nova vrsta za floru Vojvodine. Glas. šum. fak., Ser. A, „Šumarstvo”, br. 54. Beograd.

A NEW HABITAT OF *QUERCUS PEDUNCULIFLORA* C. KOCH. IN SERBIA

Summary

Steppe's common oak *Quercus pedunculiflora* C. Koch.) was discovered on the hill „Topčidersko Brdo” in Belgrade. This is the western-most limit of the area of this species, representing at the same time a new habitat in Serbia.

M. J.

I

II

Mikoriza na korenu: I belog bora, II crnog bora, a i b *Amanita muscaria*,
c i d *Boletus granulatus*, e i f *Thelephora terrestris*

Foto: N. Veselinović